

Broj 86/87 * Godina X * novembar/studeni - decembar/prosinac 2009.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Sajmovi: „Energetika 2009“ i „Ecofair 2009“
Nagrade bh. izlagačima

Metalska i elektroindustrija
Inicirano formiranje konzorcija

Avdo Rapa

Susreti

Novoimenovani ambasadori BiH posjetili Komoru

Novoimenovane bh. ambasadore Koviljku Špirić, koja ide u Poljsku, Amelu Kovačevića (Kina), Emira Hadžikadunića (Iran), Biljanu Gutić - Bjelica (Kanada), Armina Limu (Pakistan) i Boru Bronzu (Grčka) primio je Avdo Rapa, predsjednik Privredne / Gospodarske komore FBiH. Upoznao ih je sa aktivnostima Komore, ističući njenu viziju i misiju u privredi, pogotovo na uspostavljanju veza među privrednicima.

Osim detaljnih podataka o aktivnostima i mogućnostima Komore, novoimenovani ambasadori BiH dobili su i praktične savjete koji će im koristiti prilikom organizacije susreta delegacija i privrednika.

Izrazili su spremnost da maksimalno iskoriste ciljeve svoje misije, tj. pronaći mogućnosti privlačenja stranih investicija u BiH i angažirati naše privredne potencijale u inostranstvu.

Amela KEČO

GLASNIK
Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina X
Broj 86/87
novembar/studen-
decembar/prosinac 2009.
GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,

Ljubo Dadić
i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.
Adresa:
Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/214-315
E-mail: m.velic@kfbih.com
Telefoni:
033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:
"Privredna štampa" d.o.o. Sarajevo

Općinski sud
Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005
DTP: "Privredna štampa"
Štampa: BLICDRUK, Sarajevo,
Čemaluša 8
Besplatan primjerak

Prezentacija Uredbe o usavršavanju članova nadzornih odbora i uprava društava

Na 121. sjednici Vlade FBiH, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, usvojena je Uredba o usavršavanju predsjednika i članova nadzornih odbora i uprava privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala

S obzirom na to da je ova uredba sa zakonskom snagom, obavezujuća je za članove organa u društvima čiji su osnivači FBiH, kanton i općina. Uredbom je predviđeno usavršavanje, odnosno provjera znanja iz oblasti kojim se regulišu opća pitanja iz djelatnosti privrednih društava, ali i ona pitanja koja su regulisana *lex specialis propisima* za pojedine djelatnosti. Usvršavanje će se vršiti u organizaciji Privredne / Gospodarske komore FBiH, u skladu sa posebnim programom.

S obzirom na to da primjena Uredbe podrazumijeva usavršavanje velikog broja kandidata i da je izazvala veliko interesovanje među privrednicima, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, 20. novembra je u sjedištu P/GKFBiH održana prezentacija implementacije ove uredbe.

Pored velikog broja predstavnika najvećih privrednih društava u FBiH, ovoj prezentaciji su prisustvovali i zvaničnici Vlade i to premijer Vlade FBiH Mustafa Mujezinović, ministar Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Vahid

Hećo i sekretar Federalnog ministarstva prometa i komunikacija Esad Osmanbegović.

Uredbu je prezentirao Stipe Buljan, sekretar ministarstva energije rudarstva i industrije.

U toku prezentacije pojašnjene su odredbe uredbe i planirani način njene implementacije. Akcenat je stavljen na potencijalne kandidate koji mogu pristupiti usavršavanju, a to su aktivni članovi nadzornih odbora i uprava društava, ali i ostala zainteresirana lica koja ispunjavaju uslove predviđene Uredbom.

Samo usavršavanje će se, prema Buljanovom izlaganju, odvijati u dvije faze i to kroz predavanja i ispite, koji će se raditi u pisanoj formi. Usavršavanje će voditi stručna lica - univerzitetski profesori i stručni službenici državnih organa FBiH, a obuhvaćene su i oblasti osnova građanskog i privrednog prava, računovodstva, poslovnih i javnih finansija i menadžmenta.

U narednom periodu P/GKFBiH će, uz saglasnost Vlade FBiH, donijeti program usavršavanja, kojim će se detaljno pojasniti sva pitanja u vezi sa načinom, uslovima i rokovima usavršavanja, te na osnovu toga objaviti javni poziv za dostavljanje prijave za polaganje stručnog ispita.

Amela KEČO
a.keco@kfbih.com

Nagrade bh. izlagačima

Na međunarodnom sajmu energetike „Energetika 2009“ i sajmu zaštite životne sredine „Ecofair 2009“, održanim od 14. do 16. oktobra u Beogradu, P/GKFBiH, na čelu sa predsjednikom Avdom Rapom, dobila je priznanje za uspješno predstavljanje bh. privrede. Posebno priznanje Udruženja propagandista Srbije za uspješan promotivni nastup, kao i priznanje sajma pripalo je Energoinvestu

Ovi sajmovi predstavljaju privredni razvoj uz brigu o životnoj sredini, lokalnoj samoupravi i budućnosti naše planete i njenih stanovnika.

Svoje proizvode i usluge predstavile su najuglednije kompanije iz regije u oblasti proizvodnje i distribucije gasa, nafte, uglja, obnovljivih izvora energije, agencije, privredne komore, konzorciji, rudnici, istraživački instituti i fakulteti.

Osim tradicionalnih oblika energije - uglja, struje, nafte i gasa - na ovogodišnjem sajmu posebna pažnja usmjerena je na obnovljive izvore energije.

Predstavljanje energetskog sektora BiH finansijski je podržala Vanjskotrgovinska komora BiH. Domaće kompanije koje su učestvovala na sajmu su Energoinvest, Aluminij, te rudnici mrkog uglja

Banovići, Đurdevik, Zenica, Kakanj, Breza i Kreka.

Brojni poslovni kontakti predstavnika rudnika potvrdili su da će u narednom periodu u Srbiju biti isporučene značajne količine uglja po ranijim ugovorima.

Obavljeni su i razgovori o implementaciji Sporazuma u oblasti energetske efikasnosti sa predstavnicima Agencije Vlade Srbije i PK Srbije o zajedničkim aktivnostima i korištenju fondova koji podržavaju ove, kao i projekte o obnovljivim izvorima energije, upravljanju otpadom, hemikalijama i smanjenju zagađenja.

Privrednici, ekolozi i vlade 15 država, među njima i BiH, teže najboljim rješenjima u oblasti energetike i ekologije, što su i potvrdili na sajmu u Beogradu. Na konferenciji, stručnim forumima i okruglim stolovima suočena su saznanja nauke i prakse vezano za povećanje proizvodnje električne energije, iskorištavanje obnovljivih izvora energije i donošenje novih zakona i pravila o odnosu prema prirodi.

Na regionalnoj konferenciji o temi: „Primjena sistema upravljanja otpadom, dijalog između privrede i države, izazovi na putu ka EU“, učestvovao je Mladen Rudež, pomoćnik ministra za okoliš i turizam FBiH. Govorio je o procedura izdavanja okolinskih dozvola u FBiH.

U okviru konferencije posvećene mogućnostima finansiranja projekata energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u Srbiji, ministar Rudež govorio je o primjeni evropskih normi u BiH.

Prema njegovim riječima, set okolinskih zakona zasnovan je na principima održivog razvoja i u dobroj mjeri harmoniziran sa evropskim zakonodavstvom. Nedostaje jasna politika koja će omogućiti razvoj samoodrživog tržišta energetske efikasnosti.

Na štandu Komore upriličena je audio-prezentacija Sekcije obnovljivih izvora energije FBiH i press-konferencija. O tome i o proizvođačima opreme i dijelova za korištenje energije vjetrova, biomase i vode razmijenjena su mišljenja sa stručnjacima tih oblasti.

Šemsa ALIMANOVIĆ
s.alimanovic@kfbih.com

Inicirano formiranje konzorcija

Ukrupnjavanjem se domaćim firmama omogućava da pod istim uslovima (u pogledu kvaliteta, rokova i cijena) dobiju više poslova, kako na domaćem tako i inozemstvu

Inicijativi P/GKFBiH za formiranje konzorcija domaćih kompanija metalske i elektroindustrije prethodio je niz aktivnosti. Na vanrednoj sjednici Odbora Udruženja metalske i elektroindustrije FBiH, održanoj krajem marta ove godine, grupa privrednika (članica Odbora) pokrenula je inicijativu i dobila podršku Odbora za formiranje konzorcija.

U okviru rasprave o pravcima razvoja metalske i elektroindustrije u sljedećih pet godina, održane u fabrici pumpi i prečištača „Pobjeda” juna ove godine, u organizaciji P/GKFBiH, potvrđena je potreba za formiranjem i zaključeno da se sastanak o tome održi u Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije. Sastanak o mogućnostima poslovne suradnje u modernizaciji rudnika uglja FBiH održan je krajem jula, kada je Vahid Hećo, federalni ministar energije, rudarstva i industrije, potvrdio opredjeljenje ovog ministarstva da podrži inicijativu i da se aktivno uključi u realizaciju.

Prema Hećinim riječima, objedinjenje Elektroprivrede BiH i rudnika uglja u Federaciji BiH šansa je ne samo za elektroenergetski sektor već i za domaću metalnu i elektroindustriju. Konstatirano je da ovaj investicijsko-razvojni ciklus domaća prateća industrija ne smije propustiti. Njime se domaćim kompanijama omogućava da pod istim uslovima (u pogledu kvaliteta, rokova i cijena) dobiju što je moguće više poslova, kako na domaćem tako i inozemstvu.

Konzorcij bi činile državne i privatne kompanije, voljne i sposobne da učestvuju u obnovi i reparaciji starih, kao i gradnji novih elektroenergetskih kapaciteta u BiH.

S obzirom na to da je pokretač aktivnosti na formiranju konzorcija, Komora je uputila pismo potencijalnim članicama i ponudila tekst sporazuma o konzorciju metalske i elektroindustrije u cilju regulisanja međusobnih odnosa u oblasti elektroenergetskih i drugih projekata. Neke kompanije su već potpisale taj sporazum. Očekuje se saglasnost ostalih potencijalnih članica, kako bi se moglo pristupiti provođenju ostalih aktivnosti, u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima BiH i FBiH.

Sve kompanije koje su zainteresirane za potpis sporazuma, odnosno pristup konzorciju informacije o tome mogu dobiti u Komori,
tel. 033 / 22 09 56, fax: 033 / 21 77 83,
e-mail: n.sehic@kfbih.com.

Nafija ŠEHIĆ-MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com.

Unapređenje poslovanja u poljoprivredi

Prijedlog mjera za jačanje domaće proizvodnje

Nakon rasprave o Izveštaju iz oblasti poljoprivrede u BiH za 2008. godinu, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH zadužio je Vijeće ministara BiH da izradi mjere za poboljšanje stanja kojima će se povećati pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa je, u saradnji sa nadležnim institucijama, sačinilo prijedlog mjera za poboljšanje uslova poslovanja u poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji u BiH. U prijedlogu je navedeno 25 mjera čija je primjena uglavnom predviđena za 2010. godinu, mada je za pojedine mjere rok kraj ove godine.

Osnovni cilj mjera je jačanje domaće proizvodnje i povećanje pokrivenosti uvoza izvozom poljoprivrednih proizvoda kroz niz akcija koje će provoditi institucije na državnom, entitetskom i nižim nivoima vlasti.

Prijedlog mjera bit će upućem Vijeću ministara BiH na usvajanje.

Neke od predloženih mjera su:

- * Izraditi bilanse potreba i stanja za glavne poljoprivredne proizvode — žitarice, voće, povrće i flaširanu vodu, bilans potreba i stanja, uključujući i vanjskotrgovinske bilanse za glavne proizvode animalnog porijekla;

- * Sprovođenje i striktna primjena propisa i procedura za utvrđivanje carinske vrijednosti prilikom carinjenja uvoznih roba u BiH za žitarice, voće, povrće, mlijeko i mliječne proizvode, mesne preradevine, med i vodu;

- * Pokretanje procedure donošenja odluke o dopunama odluke o utvrđivanju količina tarifnih kvota;

- * Pokretanje procedure za donošenje zaštitnih mjera za određene poljoprivredne i stočarske

proizvode, posebno onih koji su predmet prekomjernog uvoza;

- * Izvršiti neophodne izmjene i dopune propisa vezanih za zaštitu domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza kako bi se pojednostavile procedure i postupci dokazivanja i predlaganja mjera zaštite;

- * Obezbjediti odgovarajuće uvjete za inspekciju veterinarsku kontrolu na graničnim prelazima radi osiguranja uvoza zdravstveno ispravnih i kvalitetnih proizvoda;

- * Pokrenuti proceduru pregovaranja radi potpisivanja ugovora za međusobno priznavanje laboratorija i certifikata o kvalitetu u okviru CEFTA zemalja;

- * Izraditi strategiju robnih rezervi u BiH;

- * Uspostaviti sistem monitoringa i evaluacije u sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja, te jačati analitičke sposobnosti u cilju detaljnih analiza efikasnosti sprovedenih strategija, programa i mjera;

- * Poboljšati postojeći IT sistem koji koristi granična veterinarska inspekcija radi brže i efikasnije razmjene informacija, dokumenata i provjere pošiljki;

- * Pokrenuti inicijativu za dopunu Zakona o carinskoj politici BiH kojom će se dati ovlaštenje Vijeću ministara BiH da za proizvode svrstane u „glavama” od 1 do 24 carinske tarife BiH može donijeti hitne mjere zaštite;

- * Pokrenuti proceduru izmjene Zakona o akcizama u cilju oslobađanja repromaterijala od dodatnih dažbina (plavi dizel, mineralno đubrivo, sjeme i sadni materijal).

- * Prioritetno uskladiti entitetske propise i propise Brčko Distrikta BiH u skladu sa Zakonom o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, kao i harmonizirati poticaje na nivou cijele zemlje.

Mirsada MEŠANOVIĆ
m.mesanovic@kfbih.com

Sajamske manifestacije

Hercegovački gospodarstvenici izlagali na sajmu u Križevcima

Dvanaesti po redu obrtnički i gospodarski sajam Koprivničko-križevačke županije, u Hrvatskoj, održan je 6.-8. novembra u Križevcima. Na približno 6.000 metara kvadratnih unutrašnjeg i vanjskog prostora učestvovalo je 245 izlagača iz Hrvatske, BiH, Makedonije i Srbije.

Gospodarsko izaslanstvo P/GKFBiH predvodio je Jago Lasić, dopredsjednik Komore. Svoje proizvode predstavili su Violeta iz Gruda - program papirne konfekcije, Presal Extrusion iz Širokog Brijega - program aluminijskih profila, Zvečevo - Lasta iz Čapljine - konditorski program, Turistička zajednica Hercegovačko-neretvanske županije Ured Međugorje, Herceg - etno selo Međugorje i Podrumi Andrija iz Čitluka, koji su nastupili sa paletom vrhunskih vina. Podršku našim izlagačima dao

je i gradonačelnik Čitluka, budući da je to hercegovačko mjesto grad prijatelj Križevcima.

Rekordan broj izlagača, posjetitelja, te raznolik program — glavna su obilježja ovogodišnjeg sajma.

*Željana BEVANDA
zeljana_bevanda@yahoo.com*

Veterinarski fakultet obilježio 60
godina postojanja

Regionalna konferencija o ribarstvu

U organizaciji Ureda za veterinarstvo BiH i Veterinarskog fakulteta u Sarajevu, održana je prva regionalna konferencija o ulozi ribarstva u proizvodnji hrane i ruralnom razvoju. Cilj ovog naučno-stručnog skupa, organizovanog u okviru obilježavanja 60 godina Veterinarskog fakulteta, bio je razmatranje mogućnosti ribarstva kao značajne privredne grane, kao i uloge veterinarskih službi u

njenom razvoju.

Stručnjaci iz BiH, Srbije, Crne Gore, Hrvatske i Makedonije istaknuli su značaj stalnog razvoja i unapređenja ribarstva, što će doprinijeti ukupnom društvenom i ekonomskom razvoju cijelog regiona.

Riba je danas jedini proizvod životinjskog porijekla koji BiH može ponuditi EU. Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju s EU predviđena je godišnja carinska kvota izvoza ribe od 60 tona. S obzirom na to da je za bh. izvoznike visina ove kvote nepovoljna, predloženo je povećanje kvote na 2.000 tona.

Od 8. do 11. decembra 2009. godine, radno i svečano obilježena je 60. godišnjica Veterinarskog fakulteta. Objavljena je i monografija posvećena djelovanju Fakulteta i njegovim osnivačima.

U Tešnju otvoren Tehnološki centar za drvenu industriju „Arteco“

Modernom tehnologijom do kvalitetnijeg proizvoda

Centar je osnovan uz podršku projekta Inovacije u biznisu, koji zajednički finansiraju Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Norveško ministarstvo inostranih poslova. Osnivanje je podržala i P/GKFBiH

Tehnološki centar za drvenu industriju „Arteco“ bit će pokretač pozitivnih trendova u drvenoj industriji i ponuditi tehnološku, dizajnersku i marketinšku platformu koja će služiti kao razvojni oslonac bh. drvoprerađivačima u ostvarenju globalne konkurentnosti. Arteco nudi cjelovit servis edukacije i proizvodnje u kome drvoprerađivači mogu obučavati osoblje u korištenju softvera za izradu 3D dizajna (SolidWorks), te u radu na finalnoj obradi i na CNC (računarski upravljanoj) mašini. Ono što ovaj centar čini jedinstvenim u regionu jeste sprega modernih tehnologija pomoću koje drvoprerađivači mogu efektnije pratiti trendove u dizajnu, izraditi tehničku dokumentaciju postojećeg dizajna, vizualizaciju za kupca, kao i proizvesti potreban prototip.

Najmoderniji obradni centar marke Homag i licencirani softverski inženjeri i operateri pružaju usluge dizajna, vizualizacije, tehničke dokumentacije i izrade prototipa. Demonstriran je i rad jedinog u potpunosti softverski integrisanog 5-

osnog CNC obradnog centra u regionu.

- Očekujem da Arteco pomogne bh. firmama da prošire ponudu i unaprijede kvalitet proizvoda kako bi se adekvatno predstavili na međunarodnom tržištu - istakao je Fadil Čostović, direktor kompanije Artisan, koja je jedan od osnivača centra. Riječ je o kompaniji koja se bavi ručnom izradom visokokvalitetnog namještaja od masivnog drveta voćkarica i plemenitih lišćara, kao i uređenjem enterijera javnih objekata i stanova.

Namještaj izrađuju od oraha, hrasta, javora, trešnje, brijesta, kruške, jasena i bagrema. Prirodna zaštita drveta postiže se korištenjem voska i biljnog ulja, čime se omogućava prirodno „disanje“. Upotrebom ljepila na bazi vinila izbjegnuto je korištenje štetnih hemijskih sredstava za završnu obradu drveta. Kombinovanjem tradicionalnog načina izrade i inovativnog vrhunskog dizajna ostvarena je kolekcija namještaja koja ističe prirodan izgled i organski dojam pojedinih komada namještaja.

Namještaj izrađuju za nizozemske, njemačke, britanske, hrvatske i bh. dizajnere. Izvoze u Njemačku, SAD, Švicarsku, Veliku Britaniju, Dansku, Švedsku, Austriju, Sloveniju i Hrvatsku.

Šemsa ALIMANOVIĆ

Promocije

Unapređenje turističkih potencijala

Prvi specijalizirani časopis u području kulture življenja i turizma pod nazivom „Turizam BiH“ prezentiran je, krajem novembra, u Mostaru

Izdavač časopisa je udruženje „Stećak“, a suizdavač Federalno ministarstvo okoliša i turizma. „Domaći turistički potencijali nisu upitni. Njihova promocija godinama je bila zapostavljena, zato su ostali gotovo skriveni od svjetske, ali i dijela domaće javnosti“, kaže se u saopćenju Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Cilj časopisa je da, uz savremeni dizajn, donosi priče o najznačajnijim destinacijama u BiH.

- U našoj zemlji je mnoštvo neiskorištenih potencijala koji bi mogli obogatiti turističku ponudu. Pri stvaranju turističkog proizvoda važna je kvalitetna prezentacija koja će taj proizvod prodati na turističkom tržištu - kazao je Nevenko Herceg, ministar Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

Planirano je da časopis izlazi dva puta godišnje.

Vlašić

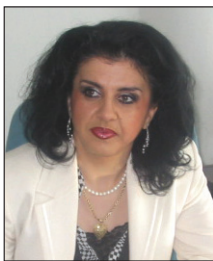
Domaćin otvorenja zimske sezone

U okviru tradicionalnog festivala "Vlašić Expo Tours — Zimski dani turizma na Vlašiću", 12. decembra je svečano otvorena ovogodišnja zimska turistička sezona

Daljnje unapređenje turističke ponude ovog područja podrazumijeva bolje uređene skijaške staze i kvalitetniju infrastrukturu, osmišljavanje dodatnih turističkih sadržaja i bogatiji program nakon skijanja. To je zacrtano i u Strategiji razvoja turizma u Federaciji BiH do 2019. Potrebne investicije u opću i turističku infrastrukturu i dizajniranje novih turističkih proizvoda, koji će biti povezani s mjestima u okruženju, bit će definirane master planom razvoja turizma na Vlašiću čiju izradu sufinansira Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Nosioci projekta su Srednjobosanski kanton i Općina Travnik.

Uz svečanost službenog otvaranja zimske turističke sezone za Federaciju BiH, pomenuti festival ima za cilj afirmaciju prirodnih ljepota i turističkih vrijednosti. Prezentirani su tradicionalni proizvodi i usluge, folklor i gastronomske osobenosti, čime se pokazalo da Vlašić i cijela Federacija BiH i u ovoj turističkoj sezoni imaju puno toga ponuditi stranim i domaćim turistima.

Razgovarala:
Amela Kečo,
dipl. prav.
a.keco@kfbih.com

Konfekcija "Borac" d.d. Travnik

Ime kao sinonim uspjeha

Od daleke 1952. godine do danas na našim prostorima teško je pronaći pojedinca koji nije uživao u udobnosti odjevnih predmeta proizvedenih u Tvornici odjeće Borac u Travniku. Od kada postoji, znači više od pola vijeka, ova kompanija je prošla kroz vremena u kojima su se mijenjali organizacioni oblici, načini poslovanja, rada. Ipak, iako u vrlo teškim uslovima, odolijeva poteškoćama sa kojima se susreće, na zadovoljstvo uposlenika i vjernih kupaca

Našeg sagovornika Ahmeda Čurića, dugogodišnjeg uposlenika, a danas generalnog direktora, pitali smo šta je danas Borac?

- Konfekcija Borac Travnik je najsavremeniji i najjementniji proizvođač konfekcije u Evropi. Slobodno možemo reći da spada među prvih pet proizvođača u ovoj grani privrede, te kao takav predstavlja već dugi niz godina prepoznatljivo ime u svijetu tekstila.

Vremena u kojima živimo i radimo nisu povoljna za privrednike, posebno je to izraženo u tekstilnoj industriji. Kažite nam kako Borac danas posluje?

- Sa aspekta firme poslujemo izuzetno dobro u uslovima analiza poslovanja kvantitativne prirode. Efekti ukupnog poslovanja su loši sa aspekta sistemskih uslova poslovanja svakog izvoznika pa i Borca. Naime, 13 godina fiksnog kursa, uz porast domicilnih troškova poslovanja za 300% u proteklom periodu, bez izvozne stimulacije jesu katastrofa.

Sigurno imate neke pozitivne i optimistične planove i želje što se tiče daljeg razvoja, bez obzira na današnju tešku situaciju i svjetsku krizu?

- Imamo planove, a oni su prevashodno vezani za sanaciju negativnih posljedica krize iz proteklog perioda, kako krize svjetskog i evropskog nivoa, tako i bosanskog, a posebno granskog kao izvoznika. Svi projekti računaju i na aktivnu ulogu države.

No, bez obzira na sve, čini se da i nije potrebno puno da bismo mogli napraviti ambijent za normalan rad i privređivanje, otvoriti nove perspektive i mogućnosti. Jedna ideja iz Vaše kompanije bila je dovoljna da privuče pažnju, bez skromnosti možemo konstatovati, gotovo cijelog svijeta. Nova kolekcija odijela "Obama". Kažite nam nešto o tome?

Ahmed Čurić

- "Obama" je sinonim naše spremnosti da se borimo za bolje sutra. Naime, Obama je lik koji se pojavio kao anonimus i pobijedio. Bez obzira što nas trenutno svi "napadaju", mi moramo izaći iz krize te računati na bolje sutra.

Očito je da to nije bila samo ideja, već dobar projekat. Da li su slični projekti u planu?

-Tačno, "Obama" je dio "Max trend" modne linije iz projekata kojima se želi izmjena strukture prihoda, kao faktora opstanka. Novi projekti dolaze.

Želite li još nešto dodati?

- Od 1996. do 2009. godine pokazatelji našeg poslovanja su:

- 1996. godina - 0 radnika
  - 0 komada
  - 0 para
- 2009. godina - 1.700 radnika
  - 750.000 komada
  - 10.000.000 eura

Naši su planovi da u 2014. godini budemo najkvalitetnija i najsavremenija firma u Evropi sa 2.160 radnika, 1.000.000 proizvedenih komada i 15.000.000 eura izvoza.

Od januara smanjenje carina

Stupanjem na snagu Trgovinskog sporazuma između BiH i EU 1. jula 2008. godine carine za znatan dio poljoprivrednih proizvoda smanjene su na 75 odsto polazne tarife. Od 1. januara 2010. godine bit će snižene na 50 odsto

Ovo smanjenje odnosi se na rasplodne krave mase do 160 kilograma, svježe i smrznuto ovčje i kozje meso, sušene i dimljene mesne proizvode, određene vrste mlijeka i pavlake, maslac i ostale masti, sir, jestive gljive i tartufe, špinat, osušeno i konzervirano povrće.

Carine će biti smanjene i na tjesteninu, marmelade, prženu kafu i druge proizvode široke potrošnje.

U drugu kategoriju spadaju poljoprivredni proizvodi na koje je danom stupanja Trgovinskog sporazuma carina smanjena na 90 odsto, a od Nove godine bit će snižena na 60 odsto polazne carine.

Ove carine primjenjivat će se, uz ostalo, pri uvozu živih goveda mase veće od 300 kilograma, živih ovaca i koza, svinjskog mesa, mesa peradi, mlijeka i pavlake u prahu, maslaca, jogurta i kefir, jaja. Dalje smanjenje carina predviđeno je za sirovu kafu, voćne sokove i sokove od povrća, te neprerađeni duhan.

Kada je riječ o industrijskim proizvodima, za određenu grupu, carina je stupanjem na snagu Sporazuma smanjena na 75 odsto, dok će od 1. junara 2010. biti 25 odsto polazne carine.

To važi za naftna ulja, pneumatske gume, torbe, vještačko krzno, šperploče i ostale furnirne ploče, građevinsku stolariju, štampane knjige i materijal, svilene tkanine, vuneno predivo, razne vrste odjeće i obuće, tepihe, telefonske aparate, revolvere i pištolje, bombe, granate i određene vrste municije.

U 2010. godinu ući ćemo sa sniženim carinama na 60 posto polazne tarife na motorne benzine (olovni i bezolovni 95 i 98 oktana), ulja za podmazivanje, goriva za mlazne motore, određene vrste odjeće i obuće, proizvode od stakla, dijamante, draguljarske predmete, zlatarske i filigranske proizvode, kombije i druga vozila za prevoz više od deset lica i trkaće automobile.

Strateški pristup šumarstvu

Povodom početka procesa izrade šumarskog programa Federacije BiH Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH i Holandska organizacija za razvoj (SNV) organizirali su sredinom decembra javnu raspravu o ovoj temi

Poštivajući međunarodne dogovore i obaveze, šumarskim programom Federacije BiH će se definirati opća politika šumarstva i gospodarenja divljači na području Federacije BiH sa ciljem definiranja šumarske politike i strategije šumarstva. Za izradu programa angažiran je šumarski savjet, čiji su članovi najveći autoriteti struke.

- Ovo je prvi put nakon pedeset godina da se strateški pristupilo šumarstvu - pojasnio je Damir Ljubić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH.

Šumarski program sastoji se iz dva dijela — općeg, kojim će biti određeni glavni ciljevi, principi i smjernice za trajno gospodarenje šumama, i izvedbenog, u kojem će biti postavljeni i razrađeni ciljevi i definirani načini njihove realizacije.

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH započelo je ovaj proces s ciljem prilagođavanja resornih politika naše države sa relevantnim politikama Evropske unije. Jedan od osnovnih principa na kojima ovaj proces počiva je aktivno učešće stručne i šire javnosti u izradi, usaglašavanju ciljeva i donošenju ovog strateškog šumarskog planskog akta za jedan od najvažnijih prirodnih resursa u Federaciji BiH. Ovim smo još jedan korak bliže Evropskoj uniji - kazao je Omer Pašalić, predsjednik Savjeta za izradu Šumarskog programa Federacije BiH i direktor Federalne uprave za šumarstvo.

Prema riječima Šemse Alić, direktorice SNVBiH, podrška svim nivoima vlasti u BiH će biti nastavljena, naročito na lokalnom nivou, u procesima priprema za EU integracije. Stoga je šumarski program samo dio onoga na čemu ova Holandska organizacija radi u našoj zemlji.

Okvirni budžet za izradu Šumarskog programa Federacije BiH iznosi 715.227 KM. Sredstva su obezbijedena kreditom Svjetske banke, iz budžeta Federacije BiH, te dijelom uz podršku SNV-a.

Povećanje prihoda u odnosu na prošlu godinu

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u periodu januar - oktobar 2009. godine naplaćeno je ukupno 2.636.235.158 KM poreznih prihoda, što je za 70,1 milion ili 2,73 odsto više u odnosu na isti period 2008. godine

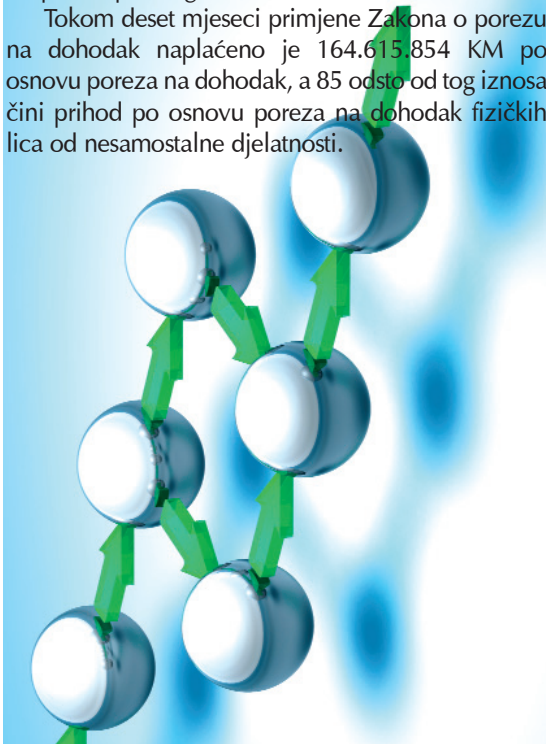
U strukturi naplaćenih poreznih prihoda najviše je naplaćeno po osnovu doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti - ukupno 1.950.292.394 KM, što je za 66,1 milion ili četiri odsto više u odnosu na isti period prošle godine.

Doprinosi za penzijsko-invalidsko osiguranje naplaćeni su u iznosu 1.095.761.099 KM, što je za 50,8 miliona više u odnosu na isti period lani; doprinosi za zdravstveno osiguranje su naplaćeni u iznosu od 765.253.945 KM, što je za 27 miliona više, doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti u iznosu od 89.277.350 KM.

Osim povećanja naplate fondovskih prihoda, povećana je naplata i drugih poreznih budžetskih prihoda koji su ukupno iznosili 685.942.764 KM.

U strukturi naplaćenih prihoda po osnovu poreza na dobit naplaćeno je 132.058.824 KM, što je za 69,3 miliona KM više ili dva puta više u odnosu na isti period prošle godine.

Tokom deset mjeseci primjene Zakona o porezu na dohodak naplaćeno je 164.615.854 KM po osnovu poreza na dohodak, a 85 odsto od tog iznosa čini prihod po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica od nesamostalne djelatnosti.

Poslodavci iskazuju potrebe za novom radnom snagom

Od oktobra 2008. do kraja oktobra ove godine sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zaposlilo se 49.550 osoba, dok je u istom periodu, po prestanku radnog odnosa, prijavljeno 58.722 osobe

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u FBiH je, uprkos ekonomskoj krizi, prisutna znatna fluktuacija radne snage. Do kraja oktobra sa evidencija nezaposlenih u Federaciji BiH brisano je ukupno 74.065 osoba, od čega je 38.465 zaposleno.

U istom mjesecu na evidenciju nezaposlenih, po prestanku radnog odnosa, prijavilo se 3.860 osoba, dok je od 1. januara do 31. oktobra prijavljeno ukupno 44.941.

Poslodavci FBiH su u oktobru kao i tokom prethodnih mjeseci, preko kantonalnih službi za zapošljavanje, i pored recesije, iskazali potrebu za zapošljavanjem radne snage.

Pokazatelji

Evropske kompanije najviše ulagale u FBiH

Prema podacima Federalnog ministarstva trgovine, tokom prvih šest mjeseci direktna strana ulaganja u FBiH iznosila su 203.412.000 KM

Ulagачi iz 16 zemalja investirali su u 50 kompanija. Glavnina ulaganja dolazi iz evropskih zemalja, više od 97 posto. Pri tome je Turska sa 88,7 miliona KM bila najveći investitor, slijede Hrvatska sa 47,9 i Slovenija sa 19,7 miliona KM. Najveća ulaganja bila su u proizvodne kapacitete, 118,6 miliona KM, odnosno 58,3 posto. Na drugom mjestu je trgovina s 43,6 miliona KM (21,4 posto), na trećem telekomunikacije s 14,2 miliona KM (6,9 posto). Strana ulaganja u prvoj polovini 2009. bila su oko 12,88 odsto manja nego u istom razdoblju 2008. godine.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o politici direktnih stranih ulaganja

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o politici direktnih stranih ulaganja. Predlagač, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, dostavit će Prijedlog zakona Parlamentarnoj skupštini na razmatranje po osnovnoj zakonodavnoj proceduri.

Ovim zakonom bit će pojednostavljena administrativna procedura registracije direktnih stranih ulaganja u BiH, što će utjecati na stvaranje jednostavnijeg poslovnog okruženja i značajniji priliv investicija. Uz ostalo, izmjenama i dopunama utvrđeno je da će se strano ulaganje smatrati odobrenim ukoliko nadležni organ u entitetu ne donese odluku u vezi sa zahtjevom za odobrenje stranog ulaganja u roku od 30 dana, odnosno ukoliko ne dostavi takvu odluku podnosiocu koji ispunjava zakonske uslove najkasnije 60 dana od predaje.

Uskoro uvođenje fiskalnih kasa

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH usvojio je Prijedlog zakona o fiskalnim sistemima, što je dio reforme poreznog sistema u BiH. Ovim zakonom predviđeno je uvođenje fiskalnih kasa u svaku vrstu trgovinskog prometa, povezanih pomoću terminala sa serverom Porezne uprave Federacije BiH. Na taj način Porezna uprava će imati uvid u ostvareni promet dobara i usluga kod privrednih subjekata. Razlozi za donošenje ovog zakona su suzbijanje sive ekonomije, te omogućavanje efikasnije naplate poreznih prihoda.

Odluka o usaglašavanju i utvrđivanju carinske tarife BiH

Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, donijelo je Odluku o usaglašavanju i utvrđivanju Carinske tarife BiH za 2010. godinu, koja je usaglašena sa Prijedlogom kombinirane nomenklature Evropske unije za 2010. godinu. Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o ponavljanju količine tarifnih kvota u 2009. godini koje se odnose na uvoz sirovog šećera od šećerne trske za rafiniranje. Odluka je donesena jer su, prema podacima Uprave za indirektno oporezivanje, do kraja septembra ove godine količine tarifnih kvota iscrpljene više od 86 %. Ovom odlukom ponavljaju se količine tarifnih kvota koje se odnose na uvoz

sirovog šećera od šećerne trske za rafiniranje. Riječ je o 50.000 tona šećera od šećerne trske u čvrstom stanju, odnosno sirovom šećeru bez dodatka aroma i materijala za bojenje za rafiniranje, koji će biti korišten za preradu u BiH. Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, donijelo je također Odluku o dopunama Odluke o utvrđivanju količina tarifnih kvota kojom se ponovo uvode kvote za mašinsko iskošteno pileće meso za industrijsku proizvodnju. Uvođenjem ovih kvota Vijeće ministara ispunjava zahtjeve Udruženja poljoprivrednika u BiH i entitetskih asocijacija peradara. U odnosu na dosadašnju odluku, ovom dopunom precizirano je da se uvozna tarifa veže za otkup domaće primarne proizvodnje, izvršene tri mjeseca prije početka perioda u kojem se koriste tarifne kvote.

Zakon o finansijskoj konsolidaciji društava s većinskim učešćem državnog kapitala

Vlada Federacije BiH razmatrala je, u radnoj verziji, zakon o finansijskoj konsolidaciji društava s većinskim učešćem državnog kapitala u FBiH. Njegova priprema je izraz potrebe da se zaštiti državna imovina i sanira stanje u kompanijama sa učešćem državnog kapitala više od 50 posto i u kojima ovlaštenja po osnovu državnog kapitala vrše organi Federacije BiH. Finansijska konsolidacija treba da obuhvati dugovanja po osnovu penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja, poreza i po osnovu dugovanja prema dobavljačima, komunalnim privrednim društvima i radnicima, kako bi se stvorili uvjeti za rješenje nagomilanih dugovanja i nastavak normalnog poslovanja.

Prijedlog zakona o unutrašnjoj trgovini

Prijedlog zakona o unutrašnjoj trgovini, koji je Vlada FBiH utvrdila, nakon podrške Nacrtu u Parlamentu FBiH, uvažavajući sadašnje uslove funkcioniranja tržišta u Federaciji BiH, predviđa novine u načinu, obliku i uslovima obavljanja trgovine u odnosu na važeći zakon iz 2004. godine. Najznačajnije novine odnose se na pojednostavljenje postupka otpočinjanja obavljanja trgovačke djelatnosti i pribavljanja odobrenja za njeno obavljanje s ciljem skraćivanja roka i smanjenja troškova postupka. Prijedlogom zakona propisane su i mjere koje Vlada FBiH može propisati u slučaju poremećaja na tržištu naftnih derivata, jer još uvijek nije donesen poseban zakon o tome.

Prijedlog zakona o sigurnosti i zdravlju na radu

Vlada FBiH je utvrdila Prijedlog zakona o sigurnosti i zdravlju na radu, kojim se na novi način uređuje oblast zaštite na radu regulisana u Zakonu iz 1990. godine. Osim osavremenjivanja ove oblasti i usklađivanja sa novonastalim potrebama, ovim zakonskim aktom se osigurava sistem pravila čijom primjenom se, prije svega, postiže prevencija u nastajanju povreda na radu.

Izvršeno je i usklađivanje odredaba postojećeg zakona sa Konvencijom i Preporukom o zaštiti na radu i radnoj sredini Međunarodne organizacije rada. Korištene su i odredbe Direktive Vijeća Evropske zajednice o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja zdravlja na radu i eliminacije rizika koji mogu izazvati nesretne slučajeve. Ovim zakonskim projektom se obezbjeđuje i njegova efikasna i dosljedna primjena vršenjem inspekcijuskog nadzora i poduzimanjem odgovarajućih mjera inspektora rada u okviru ovlaštenja utvrđenih zakonom.

Prijedlog zakona o dopuni Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju

Vlada FBiH je utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila Prijedlog zakona o dopuni Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju. Cilj dopune je da poštanskim operaterima omogući bavljenje poslovima posredovanja u osiguranju, ukoliko ispunjavaju za to propisane uvjete iz Zakona i one koje propisuje Agencija za nadzor osiguranja FBiH, koja je zadužena za licenciranje ovih poslova. Na ovaj način je omogućeno da građani Federacije BiH na jednom mjestu (pošta), kao CIPS lokaciji, mogu obaviti poslove osiguranja i registracije vozila.

Robne rezerve

Vlada FBiH je donijela Uredbu kojom se privremeno, do donošenja zakona iz oblasti robnih rezervi, uređuju uvjeti skladištenja, osiguranja, nabave i prodaje, te obnavljanja federalnih robnih rezervi, uvjeti intervencije na domaćem tržištu, prava i obaveze Federalne direkcije robnih rezervi, kao i uvjeti nadzora nad federalnim robnim rezervama.

Propisano je da će Vlada, na prijedlog Federalne direkcije, odrediti skladišni prostor za potrebe Federalne direkcije za različite vrste roba, koji je u pravilu na teritoriji FBiH. Odabrana skladišta moraju zadovoljavati potrebne uvjete za skladištenje. Robne rezerve čine: osnovni poljoprivredni, prehrambeni i neprehrambeni

proizvodi nužno potrebni za život ljudi, te naftni derivati, materijali potrebni za proizvodnju, a njihovom nabavku i raspodjelu će Direkcija vršiti u okviru svoje osnovne djelatnosti. Direkcija će intervenirati u slučaju većih poremećaja ponude i tražnje na domaćem tržištu, te radi stabiliziranja cijena: poljoprivrednih proizvoda, mesa u živoj stoci, proizvoda prehrambene industrije i drugih industrijskih proizvoda.

Nabava, prodaja, obnavljanje, upotreba, korištenje i osiguranje robnih rezervi provodit će se u skladu s godišnjim programom, finansijskim planom i odlukom Vlade FBiH.

Uredbe iz oblasti obrta

Uredbom koju je donijela Vlada Federacije BiH propisane su djelatnosti koje se, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti u BiH, mogu obavljati kao vezani i posebni obrti, kao i vrsta i stepen stručne spreme potrebne za njihovo obavljanje. Polaganje majstorskog ispita ostavljeno je kao mogućnost dalje kvalifikacije ukoliko obrtnik želi obrazovati učenike za obavljanje vezanih i posebnih obrta.

Uredbom o zaštiti tradicionalnih i starih obrta propisuju se djelatnosti koje se, u skladu sa klasifikacijom djelatnosti u BiH, mogu obavljati kao tradicionalni i stari obrti, te vrstu i stepen stručne spreme potrebne za njihovo obavljanje.

Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ

Pokrivenost uvoza izvozom 45,5 odsto

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, ostvareni robni promet u oktobru iznosio je 1.635,1 milion KM, od čega se na izvoz odnosi 511 miliona KM ili 31,3 odsto, a na uvoz 1.123,9 miliona KM ili 68,7 odsto. U okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH, u posmatranom mjesecu, procenat pokrivenosti uvoza izvozom iznosio je 45,5 odsto.

Tokom deset mjeseci ostvaren je izvoz vrijedan 4.559,9 miliona KM, što je za 20,4 odsto manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ostvaren je uvoz vrijedan 10.240,7 miliona KM, što je za 26,3 odsto manje u odnosu isti period prošle godine. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom iznosio je 44,5 odsto.

Najveće učešće u izvozu ostvareno je u području prerađivačke industrije i to u vrijednosti 3.977,1 milion KM, što čini 87,2 od ukupnog izvoza. Najviše se izvezlo u oblasti proizvodnje baznih metala, sa ukupnom vrijednošću od 618,5 miliona KM, što iznosi 13,6 odsto od ukupnog izvoza. Najveće učešće u uvozu ostvareno je u području prerađivačke industrije (8.854,8 miliona KM), što je 86,5 odsto od ukupnog uvoza. Najveći uvoz ostvaren je u proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića (1.430,4 miliona KM), što je 14 odsto od ukupnog uvoza.

U posmatranom periodu, BiH je u ukupnom robnom prometu sa inostranstvom ostvarila trgovinski deficit u vrijednosti 5.680,8 miliona KM, što je za 30,4 odsto manje u odnosu na isti period lani.

Mjesečna inflacija u oktobru bila je 0,7 odsto

Cijene proizvoda i usluga koji se koriste za ličnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u oktobru u odnosu na septembar više su za 0,7 odsto, podaci su Agencije za statistiku BiH.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje po međunarodnoj klasifikaciji COICOP, prosječan rast cijena zabilježen je u odjeljcima stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti i to za 8,4 odsto, restorani i hoteli - za 1,4 odsto, zdravstvo - za 0,2 odsto i obrazovanje - za 0,1 odsto.

U odjeljku stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti do poskupljenja je došlo zbog prelaska na zimsku tarifu obračuna električne energije.

Prosječan pad cijena u oktobru u odnosu na prethodni mjesec zabilježen je u odjeljcima prijevoz i to za 1,4 odsto, odjeća i obuća (za jedan odsto), hrana i bezalkoholna pića (0,2 odsto), te alkoholna pića i duhan za 0,1 odsto.

U ostalim odjeljcima u posmatranom periodu nije bilo promjene cijena.

U oktobru ove u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježen je prosječan pad cijena od 1,4 odsto.

Manje izvršenih građevinskih radova

Vrijednost ugovorenih građevinskih radova u inostranstvu za devet mjeseci ove godine veća je za 9,1 odsto u odnosu na isti period lani. Vrijednost izvršenih građevinskih radova u inostranstvu manja je za 18,7 odsto u odnosu na isti period 2008. godine. Od ukupne vrijednosti izvršenih radova u inostranstvu, najveći dio odnosi se na zemlje Afrike i to 53,5 odsto.

Udio objekata visokogradnje u ukupno izvršenim građevinskim radovima iznosi 59 odsto, a udio objekata niskogradnje 41 odsto.

Stanogradnja u porastu

Tokom devet mjeseci ove godine građevinske kompanije završile su 1.408 stanova, što je u odnosu na isti period lani više za 1,8 odsto. Nezavršenih stanova je 4.983, što je u odnosu na isti period prošle godine više za 5,4 odsto. Prosječna površina završenih stanova je 53,2 metra kvadratna.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u Federaciji BiH u novembru je niži za 0,3 posto u odnosu na prethodni mjesec, podaci su Federalnog zavoda za statistiku. Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena netrajnih proizvoda za široku potrošnju viši je za 0,1 posto. Pad indeksa cijena registriran je kod intermedijalnih proizvoda osim energije za 1,1 posto, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,4 posto i u grupaciji neraspoređeno za 0,2 posto. U ostalim grupacijama indeksi cijena se nisu mijenjali.

Posmatrano prema područjima, indeks cijena niži je za 0,4 posto u području prerađivačke industrije. U ostalim područjima je ostao nepromijenjen.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u novembru viši je za 0,3 posto u odnosu na prosječan indeks iz 2008. godine, u odnosu na decembar 2008. niži je za 1,1 posto, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 0,7 posto.

Za 11 mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda niži je za 1,5 posto.

Indeksi potrošačkih cijena

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupan indeks potrošačkih cijena u oktobru viši je za 0,6 odsto u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), rast cijena registrovan je u odjeljku stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti i to za 7,3 odsto, restorani i hoteli - za 2,3 odsto, obrazovanje - za 0,2 odsto i u odjeljcima zdravstvo i ostala dobra i usluge (0,1 odsto).

U odjeljku odjeća i obuća cijene su niže za 1,2 odsto, prijevoz - za 1,1 odsto i hrana i bezalkoholna pića - za 0,2 odsto.

U odjeljcima alkoholna pića i duhan, namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće, komunikacije i rekreacija i kultura cijene se nisu mijenjale.

Ukupan indeks potrošačkih cijena viši je za 16,1 odsto u odnosu na prosjek 2005. godine, a u odnosu na decembar 2008. niži je za 0,5 odsto.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine, indeks potrošačkih cijena niži je za 1,8 odsto.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks potrošačkih cijena niži je za 0,2 odsto.

Industrijska proizvodnja u porastu

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u oktobru 2009. u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2008. manja je za 7,8 posto. U odnosu na proizvodnju iz oktobra prošle godine manja je za 15,4 posto, dok je u odnosu na proizvodnju iz septembra ove godine veća za 3,5 posto, podaci su Federalnog zavoda za statistiku.

Ukupna industrijska proizvodnja u periodu januar - oktobar ove godine u poređenju s istim periodom 2008. manja je za 11,6 posto.

U području vađenja ruda i kamena manja je za 1,2 posto, u području prerađivačke industrije manja je za 16,8, a u području snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom proizvodnja je manja za 3,4 posto.

U BiH stiglo oko 2,7 milijardi eura

U Evropskoj uniji postoji više od 450 različitih grantova. Za period od 2007. do 2013. godine ukupan budžet za njih iznosi blizu hiljadu milijardi eura. Zajedničko im je da moraju biti u skladu sa osnovama evropske politike, zavisno od oblasti iz kojih se dodjeljuju

Većina tih grantova spada u komplementarne, odnosno da bi se apliciralo za njih dio finansiranja moraju preuzeti i druge organizacije, države i institucije.

Jedino grantovi van EU, što se odnosi i na BiH, mogu biti u potpunosti finansirani od Evropske unije. Najveći dio budžeta koristi se u različitim fondovima, programima, grantovima i pomoćima regionalnom razvoju.

Godišnji planovi i programi

Od 133 milijarde eura budžeta za 2009. godinu, osam milijardi je namijenjeno za evropsku administraciju, dok se ostatak odnosi na fondove, grantove i podršku. Od tog novca, oko osam milijardi namijenjeno je fondovima i programima pomoći van EU, uglavnom za zemlje kandidate ili potencijalne kandidate za članstvo u Uniji.

Budžetu EU svaka zemlja doprinosi na način da dvije trećine dolazi direktno iz budžeta zemalja članica, preostala trećina kroz indirektno

poreze, poput PDV-a. Grantovi se ne dodjeljuju ad hoc, nego na osnovu godišnjih planova i programa koji se objavljuju na stranicama Evropske komisije. Prije 31. marta svake godine odjeljenja unutar Evropske komisije, u zavisnosti od vrsta grantova, na svojoj internet stranici objavljuju raspoložive programe za koje se zainteresovani mogu kandidovati. Nakon objavljivanja programa i prijave kandidata, na internet stranici se objavljuju različite ponude.

Uglavnom je procedura razmatranja pristiglih ponuda takva da nadležni organi unutar EU zaduženi za pojedine programe naprave evaluaciju svake ponude na osnovu objavljenih kriterijuma.

Razmatranje je transparentno i svaki potencijalni primalac nekog granta ima pravo na potpuni uvid u proces odlučivanja kako bi se osigurala nepristrasnost. O konačnoj odluci EU kandidate informiše individualno.

Postoje i slučajevi kada se grantovi dodjeljuju bez javnih poziva. Na sajtu Evropske komisije objašnjavaju da se to radi u slučajevima kada je jasno da potencijalni primalac granta ima monopol u određenoj oblasti, pa ne postoji opasnost da neko bude zakinut.

Drugi slučaj je kada je riječ o hitnosti, poput potrebe za hitnom humanitarnom pomoći.

Sporazum o finansiranju između BiH i Komisije evropskih zajednica

Sporazum o finansiranju između BiH i Komisije evropskih zajednica u skladu sa državnim programom saradnje (Dio I) za 2009. godinu, u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA), u vrijednosti od 39 miliona eura, potpisali su Dragan Vrankić, zamjenik predsjednika Vijeća ministara i ministar finansija i trezora, i Dimitris Kourkoulas, voditelj Delegacije Evropske komisije u BiH.

Ovim bespovratnim sredstvima bit će finansirani infrastrukturni projekti, projekt za povećanje iznosa osiguranih depozita, te za potporu malim i srednjim preduzećima. Glavna namjena sredstava je zatvaranje finansijske konstrukcije kod finansiranja projekata kreditnim sredstvima. BiH uskoro očekuje od Delegacije i finansijski sporazum za drugi dio IPA 2009, koji se odnosi na pomoć institucijama državne uprave u iznosu

od 41,5 miliona eura.

IPA 2010 iznosi 51 milion eura bespovratnih sredstava. EU će time pomoći privredu BiH sa 80 miliona eura granta iz IPA 2009. i 2010. Zbog postojeće krize i brojnih poduzetih ušteda teško je osigurati vlastita sredstva za finansiranje i kofinansiranje ovakvih projekata. Investicije u infrastrukturu predstavljaju najdjelotvornije sredstvo za ublažavanje ekonomske krize u vrijeme smanjenih stranih investicija i najbolji su poticaj privatnom sektoru.

Projekti obuhvaćeni ovim sporazumom su pomoć malim i srednjim poduzećima (2 miliona eura), željeznički kooridor Vc (9 miliona eura), Mahovljanska petlja (5 miliona eura), Bijeljina vodovod i kanalizacija (3,5 miliona eura), Vode i sanitacija u FBiH (12 miliona eura), Vodovod Banja Luka (1 milion eura), HE Doboje (5,5 miliona eura), potpora Agenciji za osiguranje depozita (1 milion eura).

S obzirom na to da se grantovi finansiraju javnim novcem, Evropska komisija osigurava potpunu transparentnost. Do 30. juna Komisija objavljuje sve grantove koji su odobreni tokom protekle godine. Izuzetak su individualne stipendije.

Potpuna transparentnost

Evropska unija je, prema podacima sa zvanične stranice Evropske komisije, u zemlje zapadnog Balkana od 1991. unijela 6,8 milijardi eura.

Do 2006. godine u BiH je stiglo gotovo 2,7 milijardi eura, a do 2012. godine planirano je još više od pola milijarde eura. Od 2000. godine sredstva za region išla su kroz program CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization — Zajednička pomoć za rekonstrukciju, razvoj i stabilizaciju).

Osim za BiH, program je bio namijenjen za Albaniju, Hrvatsku, Srbiju, Crnu Goru, Kosovo i Makedoniju.

Na stranici Komisije navodi se da cilj programa za zemlje zapadnog Balkana nije samo humanitarne prirode, već i to što su konflikti u regionu u suprotnosti sa širim ciljevima bezbjednosti i prosperiteta u Evropi.

Glavni kanal kroz koji evropski fondovi idu ka BiH i Balkanu je kroz proces stabilizacije i pridruživanja EU, čiji je cilj, kroz pravni ugovor svake od zemalja sa EU, pomoći zemlji da se kroz individualni napredak i provođenje reformi približi evropskim integracijama.

liži evropskim integracijama.

BiH je od 2007. godine kroz Instrument pretpristupne pomoći, odnosno IPA program, do sada dobila oko 160 miliona eura pomoći. Evropska komisija nastoji pomoći da se domaće institucije osposobe za efikasno korištenje fondova, kako bi BiH izbjegla probleme koje imaju Bugarska i Rumunija, koje iz godine u godinu više uplaćuju u EU nego što dobijaju novca.

*Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ
m.idrizovic@kfbih.com*

CEFTA

Članice potpisale novi sporazum

Konferencija "CEFTA Week" održana je krajem oktobra u Podgorici. Istog dana je, na trećem sastanku Zajedničkog odbora CEFTA 2006, potpisana Ministarska izjava zemalja članica, u kojoj stoji da su sve članice ovog sporazuma opredijeljene za njegovu dosljednu provedbu, zajednički rad kroz intenziviranje ekonomskih odnosa, promoviranje i obranu zajedničkih interesa, istovremeno čuvajući principe jednakosti, zajedničke koristi, nediskriminiranja i međunarodnoga prava.

*Svim našim članicama i poslovnim partnerima
želimo sretnu i uspješnu 2010. godinu.*

Vaša

Privredna/Gospodarska komora

Federacije Bosne i Hercegovine